

DOI: 10.31866/2410-1311.44.2024.318731
УДК 004:378.4(477.411)КНУКіМ

ЦИФРОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ ЯК СКЛАДОВА ЦИФРОВОЇ ОСВІТНЬОЇ ЕКОСИСТЕМИ УКРАЇНИ СЕРЕД МИСТЕЦЬКИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Михайло Поплавський^{1а}, Валентина Мамедова^{2а}

¹Доктор педагогічних наук, професор,
ORCID ID: 0000-0002-8234-8064
e-mail: pommm20180326@gmail.com

²Заступник директора наукової бібліотеки,
e-mail: valentain1701@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-7137-0146

^аКиївський національний університет
культури і мистецтв,
Київ, Україна

Для цитування:

Поплавський, М., & Мамедова, В. (2024). Цифровий університет Київського національного університету культури і мистецтв як складова цифрової освітньої екосистеми України серед мистецьких закладів вищої освіти. *Питання культурології*, 44, 120–132. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.44.2024.318731>

Мета статті — проаналізувати концептуальні засади створення цифрової освітньої екосистеми серед мистецьких закладів вищої освіти, а також надати огляд кейсу реалізації «цифрового університету» Київського національного університету культури і мистецтв (КНУКіМ) у процесі адаптації до нових умов викладання та навчання. *Результати дослідження*. Визначено сутність цифрової освітньої екосистеми як сукупність педагогічних, організаційних і технологічних елементів. Зазначено, що в парадигмі культурологічної і мистецької освіти цифровізація КНУКіМ надала унікальні можливості для розширення культурних і творчих практик, створення інноваційних навчальних форматів, удосконалення доступності освіти. *Наукова новизна* полягає в систематизації аспектів функціонування «цифрових університетів» українських ЗВО, зокрема КНУКіМ, як передумов створення цифрової освітньої екосистеми серед мистецьких закладів освіти. *Висновки*. Одним із ключових векторів розвитку сучасної вищої освіти в Україні стала перспектива формування цифрових освітніх екосистем, які поєднують цифрові технології та платформи із забезпеченням високих стандартів освітнього процесу. У межах цього напрямку в Україні було запроваджено низку трансформаційних заходів: упровадження дистанційного навчання, активне використання онлайн-технологій і цифрових ресурсів,

інтеграція з міжнародними освітніми платформами, застосування інноваційних методів навчання, розвиток цифрових компетентностей серед викладачів і студентів, а також підтримка ініціатив і стартапів, спрямованих на функціонування цифрових університетів. Зазначені інновації були реалізовані в провідних університетах країни, зокрема в Київському національному університеті культури і мистецтв, досвід якого може послугувати основою для створення цифрової освітньої екосистеми у сфері мистецької освіти в Україні.

■ **Ключові слова:** цифрова освітня екосистема; цифровізація мистецької освіти; цифровий університет; мистецька освіта; вища освіта; Київський національний університет культури і мистецтв

■ Вступ

Цифровізація освіти стала одним із ключових трендів у XXI ст., що суттєво змінило традиційні парадигми навчання. В умовах нинішнього етапу цифрової трансформації, конкуренції серед світових освітніх лідерів та відкритої онлайн-освіти вітчизняні університети опинилися перед необхідністю створення цифрової освітньої екосистеми України.

У жовтні 2023 р. в Україні був представлений проєкт «Цифровий університет — відкрита українська ініціатива» (DigiUni), який реалізується в межах програми Erasmus+ та спрямований на підтримку вищої освіти в країні за умов воєнного стану та для післявоєнної відбудови. Ректор КНУ ім. Т. Шевченка В. Бугров зазначив: «Метою проєкту є вплив на хаотичні процеси цифрової трансформації в освіті, щоб організувати їх та, зрештою, виробити цифрову освітню екосистему України, яка стане основою безперервної, високоякісної, інклюзивної, прозорої освіти незалежно від місця перебування учасників цього процесу» (Луканська, 2023). Це починання спрямоване на розв'язання значущих завдань, які виникли в Україні через війну та міграцію, за допомогою наявних цифрових інновацій в освіті та створення моделі для залучення надсучасних у майбутньому.

Нині кардинально змінилися форми та моделі навчання студентів, роль професорсько-викладацького складу, система управління ЗВО, що обумовило потребу в об'єднанні зусиль для переформатування мистецької освіти в нові реалії цифрових технологій. Ідеться не тільки про створення нового цифрового продукту, а й про налагодження тісної взаємодії та обміну напрацюваннями між українськими університетами, що надзвичайно важливо для розвитку вищої мистецької освіти в Україні в умовах війни, обмежених ресурсів та постійних змін. Отже, вважаю актуальним питання створення цифрової освітньої екосистеми серед мистецьких закладів вищої освіти України, із залученням досвіду Київського національного університету культури і мистецтв (КНУКіМ).

■ Аналіз попередніх досліджень

Теоретична і практична поліаспектність наукових розвідок стосовно цифрової трансформації в освіті простежується серед значної кількості досліджень у науковому світі зарубіжжя, серед яких: А. Мартін (Martin, 2006), Р. Бурніске (Burniske, 2007), М. Петер і П. Яндрік (Peters & Jandric, 2018), Пекка Мертала (Mertala, 2019), Б. Вільямсон, Р. Ейнон і Дж. Поттер (Williamson et al., 2020) та ін.

У плані українських досягнень з цього напрямку досліджень варто відзначити: І. Зубавіну (2018), І. Кучерак (2020); О. Локшина, О. Глушко, А. Джурило, Н. Нікольська, М. Тименко, О. Шпарик (2020).

Проблеми цифровізації освіти та цифрової компетентності досліджували такі науковці, як О. Базелюк (2021), І. Воротникова (2017), О. Овчарук (2020), І. Регейло (Reheilo, 2018), О. Спірін (2021), А. Яцишин (2018) та ін. Важливим є те, що протягом останніх п'яти років увага дослідників поступово зміщується з технологічно-орієнтованих питань на людину як центральний складник цифрових трансформацій. Українські науковці, зокрема, зосереджуються на інтеграції України в глобальні процеси цифровізації.

Питання доступності та цифрової залученості, які спрямовані на суспільне благо, добре висвітлені в монографіях «Цифровий університет: Діалог і маніфест» (Peters & Jandrić, 2018) та «Концептуалізація цифрового університету: Перетин політики, педагогіки та практики». У цих працях автори виділяють чотири ключові компоненти матриці цифрового університету: освітнє середовище (інтеграція цифрового та фізичного просторів); цифрова участь та інформаційна грамотність (основа особистісного й професійного розвитку); освітня програма; розроблення курсів, зокрема з цифрової аналітики. (Johnston et al., 2018).

У своєму дослідженні колектив авторів (С. Ілляшенко, Ю. Шипуліна, Н. Ілляшенко) аналізують цифрову трансформацію закладів вищої освіти (ЗВО) в умовах війни. Під час воєнних дій освітній процес зіткнувся з проблемою тимчасово переміщених осіб, які хотіли б продовжувати навчання в своєму ЗВО. У цьому контексті цифрова трансформація набуває ще більшої значущості для освітніх закладів України, тож, крім навчальних закладів, використання цифрових технологій під час війни варто розширити на всю сферу, де є можливість перепідготовки персоналу (Ілляшенко та ін., 2022).

О. Барна та О. Кузьмінська (2020) визначили основні критерії для оцінки готовності закладів вищої освіти до цифрової трансформації. До них належать: зрілість цифрової архітектури, ефективність процесного управління, цифрова компетентність персоналу та рівень фінансування цифрових перетворень. Крім того, науковці розробили інструменти для здійснення такої оцінки. Вони дійшли висновку, що цифрова трансформація освітнього закладу потребує системного підходу, який передбачає розроблення освітньої політики, залучення експертів з галузі ІТ, системних аналітиків і педагогічних дизайнерів.

Ю. Горбань, О. Олійник, Н. Кобижча (2024) представили модель організації освітнього процесу в закладах вищої освіти, яка базується на впровадженні педагогічних інновацій в умовах цифровізації, з урахуванням інформаційних потоків, цифрових технологій та факторів, що впливають на ефективність навчання.

Проблемам та перевагам дистанційного навчання в мистецьких закладах вищої освіти присвятила своє дослідження С. Ржечицька (2022). На прикладі закладів вищої освіти, зокрема Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, дослідниця обґрунтувала ефективність запровадження дистанційної форми навчання в освітній сфері, проаналізувала переваги й недоліки дистанційної освіти, висвітлила особливості організації онлайн-навчання в мистецьких

зкладах вищої освіти, наголосила на ключових факторах, дотримання яких забезпечує високий професійний рівень процесу навчання студентів.

Українські науковці Ю. Тесля та Г. Заспа (2020) розробили концентричну інформаційну технологію для цифрової трансформації закладів вищої освіти. На думку вчених, сучасні умови вимагають нових підходів, заснованих на цифровізації освітніх процесів. У ході дослідження автори виділили основну проблему — створення єдиної системи для побудови цифрових університетів. Як рішення, вони запропонували впроваджувати цифрову трансформацію ЗВО шляхом використання концентричної інформаційної технології, яка об'єднує всі інформаційні бази, методи й інструменти для розв'язання функціональних завдань в єдиному цифровому просторі, «для максимального забезпечення інформаційних потреб закладів вищої освіти» (Тесля & Заспа, 2020).

■ Мета статті

Попри значну кількість досліджень, присвячених проблемам цифрового університету та перспективам запровадження цих концепцій в освітню практику, питання застосування цифрових екосистем у сучасній системі освіти залишаються недостатньо опрацьованими і не до кінця концептуалізованими.

Саме тому метою цього дослідження є аналіз концептуальних засад створення цифрової освітньої екосистеми серед мистецьких закладів вищої освіти (на основі досвіду «цифрового університету» КНУКіМ), а також виокремлення параметрів, що орієнтовані на культурні, освітні й цифрові комунікаційні потреби студентів, викладачів та співробітників ЗВО.

■ Результати дослідження

Сьогодні використання цифрових технологій в освіті є одним із ключових і сталих тенденцій у розвитку глобального освітнього процесу. Вони сприяють активізації навчального процесу, роблячи його гнучким, індивідуалізованим та адаптованим до сучасних умов. Нинішні цифрові університети забезпечили безперервність освіти навіть у непередбачуваних умовах, зокрема пандемій і військових дій.

Поділяю погляди, висловлені М. Пітерсом та П. Яндрічем (Peters & Jandrić, 2018), які закликають сприймати сучасний цифровий університет як філософію, що виникла в епоху цифрового розуму і фокусується на синтезі цифрового навчання, культури праці та знань, цифрового читання, цифрової онтології, цифрової антропології, радикальної відкритості, творчої праці та спільного виробництва символічних продуктів. Дослідники вважають, що завдяки такому підходу можна побудувати сильну цифрову культуру як конкурентну перевагу для державних і бізнес-університетів, ключовим фактором успіху якої є цифрова трансформація. Однак, як свого часу стверджував Бертон Кларк (Clark, 1998), належну увагу слід приділяти конститутивному та стратегічному ядру, розширеній периферії розвитку, диверсифікованій фінансовій базі, академічній основі та інтегрованій підприємницькій культурі, які допоможуть університету не лише стати більш інноваційним, але й узгоджуватимуть його прогрес із традиційними академічними цінностями.

Сучасна освіта зазнає значних змін завдяки науково-технічному прогресу, розвитку інтернет-технологій, штучному інтелекту та автоматизації багатьох процесів. Одним із найперспективніших напрямів трансформації є створення цифрових освітніх екосистем, які інтегрують у себе різні технології і платформи для забезпечення високої якості освіти в умовах глобальної цифровізації світу.

Чітке визначення понять «цифрова екосистема», «освітня екосистема» на сьогодні відсутнє, що пояснюється повільною концептуалізацією цих підходів. Основними характеристиками освітніх екосистем можна вважати такі: універсальність, співтворчість і цілеспрямованість (Слюсаренко & Кохановська, 2021).

Термін «екосистема» з'явився у сфері біології в середині ХХ ст. Під ним розуміли спільноту незалежних організмів, які здатні гармонійно співіснувати впродовж усього життя. З подальшим розвитком суспільства термін набув більш широкого значення. З'явилися бізнес-екосистеми, медичні екосистеми й ін. (Слюсаренко & Кохановська, 2021). Екосистеми в освіті почали обговорюватися на початку ХХІ ст. Нині це питання значно актуалізувалося.

Попередньо можна зазначити, що цифрова освітня екосистема — це сукупність педагогічних, організаційних і технологічних елементів, які сприяють безперервному й інтерактивному процесу навчання за допомогою цифрового інструментарію. Вона включає в себе онлайн-навчання, платформи для дистанційного навчання, засоби для аналізу даних про навчання, а також інтерфейси для взаємодії між студентами, викладачами та іншими учасниками навчального процесу.

Можна констатувати, що основою цифрової освітньої екосистеми в Україні стали такі напрями:

Дистанційне навчання: багато українських університетів активно розвивають напрям дистанційного навчання, що стало особливо актуальним під час пандемії COVID-19 та в умовах повномасштабної російсько-української війни. Університети впровадили онлайн-курси, відеолекції та віртуальні лабораторії, щоб забезпечити студентам доступ до навчання незалежно від місця перебування.

Онлайн-платформи та ресурси: українські університети використовують онлайн-платформи для навчання, зокрема системи для управління курсами (LMS, Moodle), завдяки чому студенти можуть вивчати курс, виконувати завдання й мати зворотний зв'язок з викладачем, а також доступ до значної кількості онлайн-ресурсів та електронних бібліотек.

Інтеграція з міжнародними онлайн-платформами: деякі університети співпрацюють із міжнародними освітніми платформами, такими як Coursera, edX, UdeMY та ін., що допомагають студентам отримувати міжнародні сертифікати й здобувати знання від провідних університетів світу (Coursera, 2024).

Інновації в освіті: цифрові університети активно впроваджують інноваційні методи навчання, зокрема використання великих даних (Big Data), штучного інтелекту (AI), віртуальної і доповненої реальності (VR/AR) для створення інтерактивних та ефективних освітніх середовищ. Названі технології дає змогу студентам більш глибоко вивчати предмети, використовувати симулятори, виконувати практичні завдання.

Цифрові компетенції: оскільки цифрові технології стають невід'ємною частиною професійного середовища, українські університети також приділяють велику увагу розвитку цифрових компетенцій студентів та викладачів (курси з програмування, кібербезпеки, цифрового маркетингу, аналізу даних і т. ін.).

Підтримка ініціатив і стартапів: цифрові університети стали осередками для розвитку стартапів і технологічних ініціатив; вони створили хаби для підтримки студентських та молодіжних проектів у сфері ІТ, медіатехнологій, інженерії тощо.

Отже, створювана цифрова освітня екосистема в Україні допомагає закладам вищої освіти поєднати ресурси і створювати нові цифрові продукти, забезпечуючи можливість реалізації дистанційного та змішаного навчання.

Мистецька освіта, яка базується на активній комунікації студентів і викладачів, професійно-практичних заняттях, інтерпретаціях і творчому самовираженні, традиційно вважається сферою, що потребує фізичної присутності й безпосередньої взаємодії студентів з майстром і творчим середовищем. Проте сучасний цифровий інструментарій відкриває нові можливості для розвитку мистецької освіти, сприяючи поєднанню традиційних методів з інноваційними підходами.

Для мистецьких закладів вищої освіти, таких як Київський національний університет культури і мистецтв, цифрові технології відкрили нові перспективи для розвитку творчих компетенцій, синтезу та інтеграції різних видів мистецтва, підготовки студентів до майбутньої професії в умовах сучасного інформаційного суспільства. Як провідний мистецький заклад України КНУКіМ служить прикладом реалізації концепції цифрової освітньої екосистеми закладів вищої освіти мистецького спрямування.

У цьому контексті цифровий університет КНУКіМ, реалізований за такими компонентами: цифрові освітні платформи (LMS, Moodle, системи відеоконференцій Zoom), диджиталізація професійно-творчого навчання, зокрема, високо-технологічний знімальний павільйон-лабораторія SPACE-STUDIO «ПоплавОК», лабораторія VR-освіти з доповненою реальністю, факультет дистанційної освіти, 3D-лабораторії, електронна бібліотека, мережа комунікації між навчальними підрозділами університету, комунікаційна інтеграція із глобальними освітніми ресурсами світу з використанням штучного інтелекту.

Навіть в умовах пандемії та повномасштабної російсько-української війни університет залишається флагманом із впровадження інновацій у навчальний процес. Було запроваджено адаптивні заходи, зокрема: створено гнучкі навчальні програми, що мають теоретичні та практичні блоки; електронні портфоліо для демонстрації та оцінювання студентських робіт; організовано онлайн майстер-класи із залученням експертів галузі; використовуються віртуальні простори для колективних репетицій, а також реалізовані групові проекти через спеціалізовані платформи для співпраці (Бондар, 2024).

У парадигмі культурологічної і мистецької освіти цифровізація КНУКіМ надала унікальні можливості для розширення культурних і творчих практик, створення інноваційних навчальних форматів та вдосконалила доступність освіти.

Проте специфіка мистецьких дисциплін спричинила низку викликів, пов'язаних з інтеграцією цифрових технологій у творчий процес. У зв'язку з цим вважаємо за доцільне визначитись із перспективами створення цифрової освітньої екосистеми вищої мистецької освіти:

Дистанційне навчання та міжнародна співпраця: платформи для онлайн-освіти, такі як Zoom, Microsoft Teams, а також спеціалізовані мистецькі інструменти сприяють організації майстер-класів, лекцій та воркшопів з участю провідних митців світу, а відтак — розвитку партнерства з іншими закладами вищої освіти та установами для обміну ресурсами й спільної організації навчальних програм.

Розширення інструментарію для творчості: цифрові технології та обладнання, такі як універсальна цифрова кінокамера, синтезатори, цифрові звукові робочі станції та програмне забезпечення для редагування, програмного 3D-модельювання й віртуальної реальності, відкривають нові горизонти для творчої діяльності, що допомагає студентам експериментувати із зображенням, формами, звуком і техніками, недоступними в традиційному форматі.

Інтеграція штучного інтелекту (ШІ): використання ШІ у створенні мистецьких творів (наприклад, генеративний дизайн, кіно, фото зйомка, звукорежисюра) породжує нові методи для експериментів і творчих пошуків. Крім того, алгоритми аналізу дає змогу оцінювати роботу студентів з урахуванням складності композиції, звуку, кольорової гами тощо.

Цифрові архіви та ресурси: віртуальні музеї, бібліотеки та бази даних значно спрощують доступ до культурної спадщини, відкриваючи для студентів можливість досліджувати світове мистецтво без географічних обмежень.

Процес створення цифрової освітньої екосистеми серед мистецьких закладів вищої освіти ставить перед ними певні негативні виклики цифровізації. По-перше, постає питання збереження автентичності творчого процесу. Мистецька освіта зазвичай базується на безпосередній взаємодії викладача і студента. Перенесення цього процесу в цифровий формат може погіршити якість особистої підтримки та впливу майстра. По-друге, в Україні у зв'язку з війною існує проблема технічного обмеження ЗВО. Не всі мистецькі університети, які фінансуються з державного бюджету, мають достатньо можливостей для придбання сучасного обладнання і програмного забезпечення. Тому в студентів може бути лімітований доступ до ресурсів. По-третє, виникають етичні і правові питання. Використання цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту в мистецьких творах, загострюють проблему авторського права, автентичності твору і ролі митця в творчому процесі. По-четверте — це втрата традиційних навичок, тому що залежність від цифрового інструментарію може спричинити зменшення уваги до класичних інструментів, традиційних засобів, які є основою багатьох мистецьких курсів.

Отже, університети, що перебувають на шляху цифрової трансформації, мають забезпечити студентам належні умови для формування індивідуальних освітніх траєкторій, активізувати співпрацю з реалізації мережевих освітніх програм із залученням онлайн-курсів, використовувати цифрові технології для підвищення якості освіти та мотивації студентів усіх форм навчання, а також покращити економічну ефективність освітніх послуг.

Висновки

Нині можна впевнено констатувати, що процес диджиталізації перетворився на базовий імператив сучасного життя, що стало визначальним принципом і чинником розвитку вищої освіти у XXI ст. Про це свідчить зростання уваги світової спільноти до цифрових університетів, що, обумовлено увагою до цифрових освітніх технологій.

Одним із напрямів розвитку сучасної вищої освіти в Україні стала перспектива створення цифрових освітніх екосистем, які б інтегрували в собі різні технології і платформи для забезпечення високої якості освіти. Для цього в Україні були реалізовані певні рішення щодо трансформації освітньої діяльності, серед них: дистанційне навчання; використання онлайн-технологій та ресурсів; інтеграція з міжнародними онлайн-платформами; інноваційні методи навчання; підвищення цифрових компетенцій серед студентів і викладачів; підтримка ініціатив і стартапів стосовно функціонування цифрових університетів та ін. Усі ці інновації були впроваджені в діяльність більшості великих українських ЗВО, зокрема і в Київському національному університеті культури і мистецтв, досвід якого може пригодитися для створення цифрової освітньої екосистеми серед мистецьких ЗВО України.

Цифровізація відкрила перед вищою мистецькою освітою значні перспективи, сприяючи інноваціям і розширенню можливостей для творчості. У цьому контексті «цифровий університет» КНУКіМ реалізовано з такими компонентами: цифрові освітні платформи, диджиталізація професійно-мистецького навчання, факультет дистанційної освіти, 3D-лабораторії, електронна бібліотека, мережа комунікації між навчальними підрозділами університету, комунікаційна інтеграція із глобальними освітніми й культурно-мистецькими ресурсами світу.

Водночас процес цифровізації потребує обережного підходу з погляду збереження традицій, вирішення технологічних і етичних проблем. Баланс між новими технологіями та класичними методами навчання є ключем до успішного розвитку мистецької освіти в умовах цифрової епохи. З огляду на вищезазначені фактори цифрової культури колаборація мистецьких ЗВО є питанням найближчого майбутнього.

Перспективи подальших досліджень передбачають більш детальне вивчення підходів до створення цифрової освітньої екосистеми України як відповіді на виклики сьогодення, здійснення поглибленого аналізу успішних практичних кейсів цифрової трансформації окремих університетів в Україні та інших країн світу на основі порівняння зарубіжного досвіду з українськими ініціативами в цій сфері, зіставлення особливостей цифрового університету державних та приватних університетів в Україні та за кордоном тощо.

Список посилань

- Базелюк, О. (2021). Особливості цифровізації вищої освіти в сучасних умовах. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*, 2(27), 37–43. https://pi.ioid.gov.ua/images/pdf/2021_2/5.pdf
- Барна, О. В., & Кузьмінська, О. Г. (2020, 30 квітня). Визначення готовності закладу вищої освіти до цифрової трансформації. В *Сучасні інформаційні технології*

та інноваційні методику навчання: досвід, тенденції, перспективи [Матеріали конференції] (с. 92–94). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15374/1/31_Barna_Kuzminska.pdf

- Бондар, І. (2024). Тенденції розвитку дистанційного та онлайн-навчання в Україні в умовах пандемії COVID-19 та воєнних дій (на прикладі КНУКІМ). *Питання культурології*, 43, 78–91. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.43.2024.303034>
- Воротникова, І. П. (2017). Використання інструментів LMS Moodle для забезпечення якісної післядипломної освіти вчителів. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*, 3, 310–319. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2017.3.31019>
- Горбань, Ю., Олійник, О., & Кобижча, Н. (2024). Цифровізація освітнього процесу в контексті реалій інформаційного суспільства. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*, 7(1), 24–37. <https://doi.org/10.31866/2617-796X.7.1.2024.306996>
- Зубавіна, І. (2018). Полілог з екраном або Буття як інтерфейс-меню. *Художня культура. Актуальні проблеми*, 14, 15–19. <https://doi.org/10.31500/1992-5514.14.2018.150888>
- Ілляшенко, С. М., Шипуліна, Ю. С., & Ілляшенко, Н. С. (2022, 10 травня). Цифрова трансформація освітньої діяльності закладів вищої освіти України в умовах війни. *Вища освіта за новими стандартами: виклики у контексті діджиталізації та інтеграції в міжнародний освітній простір* [Матеріали конференції] (с. 7–10). Харківський національний автомобільно-дорожній університет.
- Кучерак, І. В. (2020). Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей. *Інноваційна педагогіка*, 2(22), 91–94. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/22-2.20>
- Локшина, О. І., Глушко, О. З., Джурило, А. П., Кравченко, С. М., Нікольська, Н. В., Тименко, М. М., & Шпарик, О. М. (2020). *Відповідь світової спільноти на виклики COVID-19 в освіті (лютий-червень 2020 р.)*. Авторитет. <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-0-4-2020-36>
- Луканська, А. (2023, 12 жовтня). «Цифровий університет»: якість навчання та віртуальна академічна мобільність. *Голос України*. <http://www.golos.com.ua/article/374312>
- Овчарук, О. В. (2020). Сучасні підходи до розвитку цифрової компетентності людини та цифрового громадянства в європейських країнах. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 76(2), 1–13. <https://doi.org/10.33407/itlt.v76i2.3526>
- Ржечицька, С. А. (2022). Проблеми та переваги дистанційного навчання в мистецьких закладах вищої освіти. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 3, 100–105. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2022.267003>
- Слюсаренко, Н., & Кохановська, О. (2021). Цифрові екосистеми в освіті. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*, 170-171(14-15), 37–43. <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/261/281>
- Спирін, О. М. (2021). Цифровізація освіти, освітнього процесу. В В. Г. Кремень (Ред.), *Енциклопедія освіти* (2-ге вид., с. 1099–1100). Юрінком Інтер.
- Тесля, Ю., & Заспа, Г. (2020). Розробка концентричної інформаційної технології цифрової трансформації закладів вищої освіти. *Управління розвитком складних систем*, 44, 105–115. <https://doi.org/10.32347/2412-9933.2020.44.105-115>

- Яцишин, А. В. (2018). Використання цифрових відкритих систем під час підготовки аспірантів і докторантів. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 1, 18–24. <http://otr.ioid.gov.ua/images/pdf/2018/1/05.pdf>
- Burniske, R. W. (2007). *Literacy in the Digital Age* (2nd ed.). Corwin.
- Clark, B. R. (1998). *Creating Entrepreneurial Universities: Organizational Pathways of Transformation*. IUA Press.
- Coursera продовжує безкоштовний доступ для ЗВО України.* (2024, 07 березня). Цифрові сервіси для освіти України. <https://moos4ua.online/news/17>
- Johnston, B., MacNeill, S., & Smyth, K. (2018). *Conceptualising the Digital University: The Intersection of Policy, Pedagogy and Practice*. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-99160-3>
- Martin, A. (2006). Literacies for the digital age: preview of Part 1. In A. Martin & D. Madigan (Eds.), *Digital Literacies for Learning* (pp. 3–25). Facet.
- Mertala, P. (2019). Paradoxes of participation in the digitalization of education: a narrative account. *Learning, Media and Technology*, 45(2), 179–192. <https://doi.org/10.1080/17439884.2020.1696362>
- Peters, M., & Jandrić, P. (2018). *The Digital University. A Dialogue and Manifesto*. Peter Lang.
- Reheilo, I. (2018). The system of universities' academic staff values: methodological aspect. *Education: Modern Discourses*, 1, 89–105. <https://doi.org/10.32405/2617-3107-2018-1-9>
- Williamson, B., Eynon, R., & Potter, J. (2020). Pandemic politics, pedagogies and practices: digital technologies and distance education during the coronavirus emergency. *Learning, Media and Technology*, 45(2), 107–114. <https://doi.org/10.1080/17439884.2020.1761641>

References

- Barna, O. V., & Kuzminska, O. H. (2020, April 30). Vyznachennia hotovnosti zakladu vyshchoi osvity do tsyfrovoi transformatsii [Determining the readiness of a higher education institution for digital transformation]. In *Suchasni informatsiini tekhnologii ta innovatsiini metodyky navchannia: dosvid, tendentsii, perspektyvy* [Modern information technologies and innovative teaching methods: experience, trends, prospects] [Conference proceedings] (pp. 92–94). Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15374/1/31_Barna_Kuzminska.pdf [in Ukrainian].
- Bazeliuk, O. (2021). Osoblyvosti tsyfrovizatsii vyshchoi osvity v suchasnykh umovakh [Features of higher education digitalisation in the current context]. *Pedagogical innovation: ideas, realities, perspectives*, 2(27), 37–43. https://pi.ioid.gov.ua/images/pdf/2021_2/5.pdf [in Ukrainian].
- Bondar, I. (2024). Tendentsii rozvytku dystantsiinoho ta onlain-navchannia v Ukraini v umovakh pandemii COVID-19 ta voiennykh dii (na prykladi KNUKiM) [Development Trends of Remote and Online Education in Ukraine in the Conditions of the Covid-19 Pandemic and Military Actions (on the Example of Knukim)]. *Issues in Cultural Studies*, 43, 78–91. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.43.2024.303034> [in Ukrainian].
- Burniske, R. W. (2007). *Literacy in the Digital Age* (2nd ed.). Corwin [in English].

- Clark, B. R. (1998). *Creating Entrepreneurial Universities: Organizational Pathways of Transformation*. IUA Press [in English].
- Coursera prodovzhuie bezkoshtovnyi dostup dlia ZVO Ukrainy* [Coursera Extends Free Access for Ukrainian Institutions]. (2024, March 07). Digital Services for Education in Ukraine. <https://mooc4ua.online/news/17> [in Ukrainian].
- Horban, Yu., Oliinyk, O., & Kobyzhcha, N. (2024). Tsyfrovizatsiia osvithnoho protsesu v konteksti realii informatsiinoho suspilstva [Digitalisation of Educational Process in the Context of Information Society Realities]. *Digital Platform: Information Technologies in Sociocultural Sphere*, 7(1), 24–37. <https://doi.org/10.31866/2617-796X.7.1.2024.306996> [in Ukrainian].
- Illiashenko, S. M., Shypulina, Yu. S., & Illiashenko, N. S. (2022, May 10). Tsyfrova transformatsiia osvithnoi diialnosti zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy v umovakh viiny [Digital transformation of educational activities of higher education institutions of Ukraine in the conditions of war]. In *Vyshcha osvita za novymi standartamy: vyklyky u konteksti didzhytalizatsii ta intehratsii v mizhnarodnyi osvithni prostir* [Higher education according to new standards: challenges in the context of digitalization and integration into the international educational space] [Conference proceedings] (pp. 7–10). Kharkiv National Automobile and Highway University [in Ukrainian].
- Johnston, B., MacNeill, S., & Smyth, K. (2018). *Conceptualising the Digital University: The Intersection of Policy, Pedagogy and Practice*. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-99160-3> [in English].
- Kucherak, I. V. (2020). Tsyfrovizatsiia ta yii vplyv na osvithni prostir u konteksti formuvannia kliuchovykh kompetentnosti [Digitalization and its impact on the educational space in the context of the formation of key competencies]. *Innovative Pedagogy*, 2(22), 91–94. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/22-2.20> [in Ukrainian].
- Lokshyna, O. I., Hlushko, O. Z., Dzhurylo, A. P., Kravchenko, S. M., Nikolska, N. V., Tymenko, M. M., & Shparyk, O. M. (2020). Vidpovid svitovoi spilnoty na vyklyky COVID-19 v osviti (liutyi-cherven 2020 r.) [The global community's response to the challenges of COVID-19 in education (February-June 2020)]. *Autoritet*. <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-0-4-2020-36> [in Ukrainian].
- Lukanska, A. (2023, October 12). "Tsyfrovyi universytet": yakist navchannia ta virtualna akademichna mobilnist ["Digital University": quality of education and virtual academic mobility]. *Holos Ukrainy*. <http://www.golos.com.ua/article/374312> [in Ukrainian].
- Martin, A. (2006). Literacies for the digital age: preview of Part 1. In A. Martin & D. Madigan. (Eds.), *Digital Literacies for Learning* (pp. 3–25). Facet [in English].
- Mertala, P. (2019). Paradoxes of participation in the digitalization of education: a narrative account. *Learning, Media and Technology*, 45(2), 179–192. <https://doi.org/10.1080/17439884.2020.1696362> [in English].
- Ovcharuk, O. V. (2020). Suchasni pidkhody do rozvytku tsyfrovoy kompetentnosti liudyny ta tsyfrovoho hromadianstva v yevropeyskykh krainakh [Current approaches to the development of digital competence of human and digital citizenship in european countries]. *Information Technologies and Learning Tools*, 76(2), 1–13. <https://doi.org/10.33407/itlt.v76i2.3526> [in Ukrainian].
- Peters, M., & Jandrić, P. (2018). *The Digital University. A Dialogue and Manifesto*. Peter Lang [in English].

- Reheilo, I. (2018). The system of universities' academic staff values: methodological aspect. *Education: Modern Discourses*, 1, 89–105. <https://doi.org/10.32405/2617-3107-2018-1-9> [in English].
- Rzhechyt'ska, S. A. (2022). Problemy ta perevahy dystantsiinoho navchannia v mystetskykh zakladakh vyshchoi osvity [Challenges and advantages of distance learning in art institutions of tertiary education]. *Library Science. Record. Studies. Informology*, 3, 100–105. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2022.267003> [in Ukrainian].
- Sliusarenko, N., & Kokhanovska, O. (2021). Tsyfrovi ekosystemy v osviti [Digital ecosystems in education]. *Bulletin of the T. H. Shevchenko National University "Chernihiv Colehium"*, 170-171(14-15), 37–43. <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/261/281> [in Ukrainian].
- Spirin, O. M. (2021). Tsyfrovizatsiia osvity, osvitnoho protsesu [Digitalization of education, educational process]. In V. H. Kremen (Ed.), *Entsyklopediia osvity* [Encyclopedia of Education] (2nd ed., pp. 1099–1100). Yurinkom Inter [in Ukrainian].
- Teslia, Yu., & Zaspas, H. (2020). Rozrobka kontsentrychnoi informatsiinoi tekhnolohii tsyfrovi transformatsii zakladiv vyshchoi osvity [Development of concentric information technology of digital transformation of higher education institutions]. *Management of Development of Complex Systems*, 44, 105–115. <https://doi.org/10.32347/2412-9933.2020.44.105-115> [in Ukrainian].
- Vorotnykova, I. P. (2017). Vykorystannia instrumentiv LMS Moodle dlia zabezpechennia yakisnoi pisladyplomnoi osvity vchyteliv [LMS Moodle tools inventory implementation to assure quality in-service teacher training]. *Open educational E-environment of modern university*, 3, 310–319. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2017.3.31019> [in Ukrainian].
- Williamson, B., Eynon, R., & Potter, J. (2020). Pandemic politics, pedagogies and practices: digital technologies and distance education during the coronavirus emergency. *Learning, Media and Technology*, 45(2), 107–114. <https://doi.org/10.1080/17439884.2020.1761641> [in English].
- Yatsyshyn, A. V. (2018). Vykorystannia tsyfrovyykh vidkrytykh system pid chas pidhotovky aspirantiv i doktorantiv [Use of open digital systems in training of postgraduate and doctoral students]. *Education and development of gifted personality*, 1, 18–24. <http://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2018/1/05.pdf> [in Ukrainian].
- Zubavina, I. (2018). Poliloh z ekranom abo Buttia yak interfeis-meniu [Polylog with a Screen or Life as a Menu Interface]. *Artistic culture. Topical issues*, 14, 15–19. <https://doi.org/10.31500/1992-5514.14.2018.150888> [in Ukrainian].

DIGITAL UNIVERSITY OF KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF CULTURE AND ARTS AS A COMPONENT OF UKRAINIAN DIGITAL EDUCATIONAL ECOSYSTEM AMONG ART INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

Mykhailo Poplavskyy^{1a}, Valentyna Mamedova^{2a}

¹DSc in Education, Professor,

ORCID ID: 0000-0002-8234-8064

e-mail: pomm20180326@gmail.com

²Deputy Director of the Scientific Library,

e-mail: valentain1701@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7137-0146

^aKyiv National University of Culture and Arts,
Kyiv, Ukraine

The aim of the article is to analyse conceptual principles of creating a digital educational ecosystem among art institutions of higher education, as well as to provide a case overview of implementing “digital university” of Kyiv National University of Culture and Arts (KNUCA) in the process of adapting to new conditions of teaching and studying. *Results.* The nature of digital educational ecosystem is determined as a set of pedagogical, organisational and technological elements. It is mentioned that in the paradigm of culturological and artistic education, KNUCA digitisation provides unique opportunities for expanding cultural and creative practices, creating innovative educational formats, improving the accessibility of education. *The scientific novelty* grounds on systematising the aspects of functioning of “digital universities” of Ukrainian higher educational establishments, in particular KNUCA, as prerequisites for creating a digital educational ecosystem among art educational institutions. *Conclusions.* One of the key vectors for the development of modern higher education in Ukraine has become the perspective of forming digital educational ecosystems that combine digital technologies and platforms in ensuring high standards of the educational process. Within the framework of this direction, a number of transformational propositions have been introduced in Ukraine, such as the following: implementing of distance studying, active use of online technologies and digital resources, integration with international educational platforms, use of innovative teaching methods, development of digital competencies among lecturers and students, as well as support for initiatives and startups aimed at functioning of digital universities. The noted innovations were implemented in leading universities of the country, in particular in Kyiv National University of Culture and Arts. Its experience can serve as a basis for creating a digital educational ecosystem in the art education sphere of Ukraine.

Keywords: digital educational ecosystem; digitisation of art education; digital university; art education; higher education; Kyiv National University of Culture and Arts

This is an open access journal, and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0.